

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 31 października 2024 r.
Znak sprawy: WPR.wrg.058.5.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 5301 w sprawie wsparcia spółdzielni rolników

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z przekazaną do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi interpelacją nr 5301 z dnia 09.10.2024 r. Posłanki na Sejm RP, Pani Anity Kucharskiej-Dziedzic, przedstawiam odpowiedzi na pytania zawarte w tej interpelacji.

1. Z których programów inwestycyjnych uruchamianych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, będą mogli skorzystać rolnicy zrzeszeni w spółdzielniach rolników? Jakie będą warunki wsparcia w tych programach?

W Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR) jest szereg interwencji inwestycyjnych, z których mogą skorzystać rolnicy, w tym też ci, którzy są zrzeszeni w spółdzielniach rolników. W myśl ustawy o spółdzielniach rolników (1) spółdzielnia rolników jest dobrowolnym zrzeszeniem osób fizycznych lub prawnych:

- 1) prowadzących gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym lub prowadzących działalność rolniczą w zakresie działań specjalnych produkcji rolnej, będących producentami produktów rolnych lub grup tych produktów lub prowadzących chów lub hodowlę ryb,

2) niebędących rolnikami, prowadzących działalność w zakresie przechowywania, magazynowania, sortowania, pakowania lub przetwarzania produktów rolnych lub grup tych produktów, lub ryb, wytworzonych przez rolników lub działalność usługową wspomagającą rolnictwo obejmującą świadczenie na rzecz rolników usług z wykorzystaniem maszyn, narzędzi lub urządzeń służących do wytwarzania przez tych rolników produktów rolnych lub grup tych produktów, lub ryb

- o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym, które w interesie swoich członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą.

Zrzeszanie się rolników nie jest przeszkodą w uzyskaniu pomocy w ramach interwencji inwestycyjnych przewidzianych w PS WPR, o ile rolnik ubiegający się o pomoc, jego gospodarstwo oraz operacja, na którą chciałby uzyskać pomoc, spełniają warunki określone w danej interwencji PS WPR.

Jeśli pomoc na inwestycje w ramach PS WPR jest skierowana do rolnika, to oznacza, że może ją otrzymać podmiot, którego gospodarstwo jest położone na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, oraz który prowadzi działalność rolniczą.

Interwencje PS WPR, w ramach których rolnik może uzyskać pomoc na inwestycje w gospodarstwie, to m.in:

I.10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) – celem interwencji jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw poprzez racjonalizację technologii produkcji, wprowadzenie nowoczesnych, w tym cyfrowych, technologii lub innowacji, zmianę profilu produkcji, poprawę jakości produkcji lub zwiększenie wartości dodanej produktu.

Wspierana operacja musi doprowadzić do wzrostu wartości dodanej brutto (GVA) w gospodarstwie, w szczególności w wyniku racjonalizacji technologii produkcji lub wprowadzenia innowacji, zmiany profilu produkcji, poprawy jakości produkcji lub zwiększenia wartości dodanej produktu, co najmniej o 10% w odniesieniu do roku bazowego w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy.

Pomoc polega na dofinansowaniu inwestycji w następujących obszarach:

Obszar A – operacje dotyczące produkcji zwierzęcej polegające na stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego w budynkach lub budowlach służących do produkcji zwierzęcej;

Obszar B – operacje dotyczące produkcji ekologicznej w gospodarstwach prowadzących produkcję ekologiczną – m.in. inwestycje takie jak budowa lub modernizacja budynków lub budowli służących do produkcji ekologicznej, zakup nowych maszyn i urządzeń. Pomoc przyznaje się, jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy co najmniej 80% powierzchni użytków rolnych albo co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych i cała produkcja zwierzęca, której dotyczy operacja, są objęte systemem rolnictwa ekologicznego.

Obszar C – operacje polegające na zwiększaniu dochodowości produkcji poprzez bezpieczne dla konsumenta i efektywne przedłużanie trwałości produktów, przechowywalność oraz lepsze przygotowanie do sprzedaży (w tym bezpośrednio);

Obszar D – operacje polegające na zakupie maszyn do zbioru. W przypadku obszaru D pomoc przyznaje się wyłącznie grupie rolników, przy czym grupę stanowią co najmniej 3 osoby.

Pomoc jest skierowana do rolników, którzy prowadzą działalność rolniczą, z której uzyskują przychód ze sprzedaży w wysokości co najmniej 75 tys. zł (w przypadku obszarów A, C i D) albo 45 tys. zł (w przypadku obszaru B – przychód ze sprzedaży produktów produkowanych metodami ekologicznymi). Pomoc przyznaje się, jeżeli rolnik jest posiadaczem gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych nie większej niż 300 ha oraz którego wielkość ekonomiczna wynosi co najmniej 25 tys. euro i nie więcej niż 250 tys. euro.

I.10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej – pomoc polega na dofinansowaniu biogazowni rolniczych (obszar A), modułów fotowoltaicznych do 50 kW oraz kolektorów słonecznych wraz z magazynami energii oraz pomp ciepła (obszar B) oraz

rozwiązań poprawiających efektywność energetyczną budynków gospodarstw rolnych (obszar C).

O pomoc finansową mogą się starać rolnicy, którym została przyznana jednolita płatność obszarowa albo którzy prowadzą gospodarstwo w ramach działów specjalnych produkcji rolnej. Istotnym do spełnienia warunkiem jest również odbycie szkolenia z zakresu efektywności energetycznej nie wcześniej niż 24 miesiące przed złożeniem wniosku lub zobowiązanie się do ukończenia takiego kursu.

I.10.3 Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF – wsparcie polega na dofinansowaniu inwestycji dotyczących bioasekuracji, w tym wykonanie ogrodzenia chlewni i zakup urządzeń służących bioasekuracji.

Pomoc przyznaje rolnikowi prowadzącemu chów lub hodowlę świń. O wsparcie może się ubiegać gospodarstwo, w którym minimalna średnioroczna liczba świń w stadzie wynosi co najmniej 50 sztuk lub prowadzi hodowlę świń ras rodzimych lub świń ras czystych zarejestrowanych na terenie nieruchomości, na której będzie realizowana inwestycja oraz jest posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości objętej inwestycją, co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

I.10.4 Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu - pomoc polega na dofinansowaniu inwestycji mających na celu m.in. ograniczenie zużycia środków ochrony roślin i nawozów, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, w tym gazów cieplarnianych i odorów, zwiększenie bioróżnorodności gleby, poprawę gospodarowania wodą oraz adaptację do zmian klimatu.

Pomoc przyznaje się:

- 1) rolnikowi, który jest posiadaczem gospodarstwa, które ma powierzchnię użytków rolnych nie większą niż 300 ha oraz prowadzi w gospodarstwie działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej i działalność ta nie jest prowadzona wyłącznie w celach naukowo-badawczych,

2) grupie co najmniej trzech rolników będących osobami fizycznymi, jeżeli każdy z nich spełnia warunki podmiotowe dla rolnika oraz jeżeli zawarły między sobą na piśmie, umowę zwaną umową grupy rolników.

I.10.5 Rozwój małych gospodarstw – wsparcie jest adresowane do posiadaczy małych gospodarstw o wielkości ekonomicznej poniżej 25 tys. euro, którzy chcą dokonać zmian w gospodarstwie i zrealizować inwestycje, aby zwiększyć orientację rynkową gospodarstwa i zwiększyć do określonego poziomu przychody ze sprzedaży wyprodukowanych produktów rolnych. Wspierane są inwestycje materialne i niematerialne związane z ww. operacjami, w tym budowa, modernizacja lub wyposażenie budynków lub budowli, zakup nowych maszyn i urządzeń.

I.10.15 Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń - pomoc polega na dofinansowaniu inwestycji w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie minimalne normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa. Pomoc przyznaje się rolnikowi, jeżeli w okresie co najmniej ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu naboru wniosku o przyznanie pomocy, prowadził produkcję zwierzęcą w zakresie chowu lub hodowli świń lub chowu lub hodowli bydła, w swoim gospodarstwie, a liczba zwierząt w przeliczeniu na DJP wynosi nie mniej niż 5 DJP, odrębnie w zakresie każdego z gatunków objętego operacją.

Szczegółowe warunki przyznawania pomocy w ramach wymienionych interwencji określają regulaminy naborów wniosków o przyznanie pomocy, publikowane co najmniej 14 dni przed planowanym rozpoczęciem naboru wniosków. Harmonogram naboru wniosków o przyznanie pomocy dostępny jest na stronie internetowej ARiMR¹.

Ponadto w PS WPR przewidziano interwencję – **I.10.1.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (instrumenty finansowe)**.

¹ <https://www.gov.pl/web/arimr/harmonogram-naborow-wnioskow-o-pryznanie-pomocy-w-2024-r-w-ramach-planu-strategicznego-dla-wspolnej-polityki-rolnej-na-lata-2023-2027>

W ramach interwencji mogą być realizowane wyłącznie takie operacje, które będą przyczyniały się do poprawy funkcjonowania gospodarstwa rolnego i jego zorientowania na rynek.

Gwarancję spłaty kredytu wraz z dotacjami na spłatę odsetek może otrzymać:

- 1) rolnik prowadzący gospodarstwo rolne, którego wielkość ekonomiczna wynosi 25 tys. euro i więcej - gwarancja do 80% kwoty kapitału kredytu pozostającego do spłaty oraz do 50% dotacji na spłatę odsetek, w przypadku gdy inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu.
- 2) rolnik prowadzący gospodarstwo rolne, którego wielkość ekonomiczna wynosi poniżej 25 tys. euro - gwarancja do 80% kwoty kapitału kredytu pozostającego do spłaty oraz do 50% dotacji na spłatę odsetek, a w przypadku gdy inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu - do 100% dotacji na spłatę odsetek.
- 3) młody rolnik- gwarancja do 80% kwoty kapitału kredytu pozostającego do spłaty oraz do 100% dotacji na spłatę odsetek.

2. Czy Ministerstwo planuje uruchomić jakiegokolwiek programy skierowane do spółdzielni rolników? Jeżeli nie, z czego wynikają takie ograniczenia uderzające w tego typu podmioty?

Aktualnie nie widzimy uzasadnienia aby uruchamiać kolejne działania/ interwencje skoro rolnicy zrzeszeni w spółdzielniach rolników mogą korzystać np. ze wsparcia Wspólnej Polityki Rolnej. Poza opisanymi w pkt 1 interwencjami warto zwrócić uwagę także na:

I.10.7.1 Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem

W ramach ww. interwencji przewidziano preferencje dla przedsięwzięć realizowanych przez zorganizowane formy współpracy rolników prowadzących działalność jako:

- grupy producentów rolnych i ich związki,
- spółdzielnie,

- spółdzielnie rolników,
- uznane organizacje producentów i ich zrzeszenia,
- organizacje międzybranżowe.

Preferencje te polegają na tym, że wyżej wymienione zorganizowane formy współpracy rolników będą mogły uzyskać wyższy poziom dofinansowania, tj. 60% kosztów kwalifikowalnych operacji (standardowy poziom to 50%), a także mogą, jako jedyne, ubiegać się o wsparcie na realizację inwestycji dotyczących wprowadzania do obrotu produktów rolnych (w tym przechowywania, sortowania, pakowania, przygotowania do sprzedaży).

I.13.2 „Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych”

Beneficjentami tej interwencji są grupy producentów rolnych (GPR) oraz organizacje producentów (OP), a udzielana im pomoc finansowa jest wsparciem celowym, które ma pomóc zbudować stabilną i konkurencyjną pozycję na rynku. Spółdzielnia może uczestniczyć w tej interwencji posiadając status GPR albo OP, ale także jako członek tego typu podmiotów. W ramach interwencji przewidziano preferencje dla GPR oraz OP zorganizowanych w formie prawnej spółdzielni (dodatkowe punkty w ramach kryteriów wyboru). Pomoc ma charakter ryczałtu i udzielana jest w formie rocznych płatności w okresie pierwszych pięciu lat od uznania GPR albo OP i stanowi procentowy ryczałt od wartości przychodów netto ze sprzedaży produktów lub grup produktów, wytworzonych w gospodarstwach rolnych ich członków w poszczególnych latach i sprzedanych odbiorcom niepowiązanym z beneficjentem lub jego członkami. Wsparcie wynosi: w pierwszym roku – 10 %, w drugim roku – 9,5%, w trzecim roku – 9%, w czwartym roku – 8,5%, w piątym roku – 8%. Maksymalne, możliwe do uzyskania roczne kwoty wsparcia w każdym roku pięcioletniego okresu pomocy wynoszą: 60 tys. euro w przypadku grup producentów rolnych (lecz nie więcej niż 10 tys. euro w przeliczeniu na jednego członka grupy) i 100 tys. euro w przypadku organizacji producentów. W ramach zobowiązań dla beneficjentów określono, że w przypadku organizacji

producentów podmioty te muszą wydatkować min. 30% otrzymanego wsparcia na inwestycje w środki trwałe.

Oprócz ww. interwencji PS WPR 2023-2027 w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO) w ramach inwestycji A1.4.1 dla zorganizowanych form współpracy rolników była przewidziana możliwość uzyskania wsparcia na realizację inwestycji w zakresie przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych. Dotyczyła ona m.in.:

- wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) na wykonywanie działalności w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury. Nabór wniosków został przeprowadzony w dniach 17 października do 18 listopada 2022 r.
- wsparcia w zakresie przechowywania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury oraz artykułów rolno-spożywczych (tzw. centra przechowalniczo-dystrybucyjne oraz regionalne rolno-spożywcze rynki hurtowe). Nabór wniosków został przeprowadzony od 1 do 30 czerwca 2023 r.

Prowadzenie przez wnioskodawców działalności w formie spółdzielni, spółdzielni rolników lub organizacji producentów objęte było preferencją w ramach kryteriów premiujących, które decydują o kolejności udzielania wsparcia.

Należy zwrócić uwagę, że ww. mechanizmy pomocowe nie przewidują ograniczeń dotyczących powierzchni gospodarstw rolnych producentów, którzy są członkami GPR, OP czy spółdzielni.

3. Czy ograniczenie w uruchomionych już programach inwestycyjnych powierzchni gospodarstwa rolnego do 300 hektarów zostanie zachowane w odniesieniu do spółdzielni rolników, jeżeli pojawią się programy inwestycyjne skierowane do tego typu odbiorców?

Każda z interwencji PS WPR jest ukierunkowana na realizację określonych potrzeb, zidentyfikowanych w Polsce w procesie przygotowania PS WPR w

obszarach objętych wsparciem unijnym wsparciem w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (opisanych w dokumencie programowym). Każda z interwencji wpływa tym samym na realizację określonych celów tego wsparcia. Ustalając warunki przyznawania pomocy oraz zobowiązania, wybierając określoną formę pomocy bierze się pod uwagę przede wszystkim cel, jakiemu ma służyć udzielenie pomocy, spodziewane efekty, a także środki dostępne na realizację danej interwencji.

W przypadku niektórych interwencji – np. I.10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) - pomoc jest kierowana do posiadaczy gospodarstw o określonej wielkości ekonomicznej i powierzchni (25 do 250 tys. euro oraz do 300 ha). Warunek ten dotyczy rolnika bez względu na jego formę organizacyjno-prawną (osoba fizyczna, osoba prawna, spółka cywilna itp.). Tym samym ze środków publicznych - dotacji w formie zwrotu kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta - wspiera się podmioty, które są rozwojowe, ale potrzebują wsparcia. Większe ekonomicznie podmioty (powyżej 250 tys. euro) mogą ubiegać się o wsparcie w ramach PS WPR w innej formie - instrument finansowy. Gwarancję wraz z dotacją na spłatę odsetek zapewnia interwencja I.10.1.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (Instrumenty finansowe).

W PS WPR są dostępne dotacje na inwestycje dotyczące: odnawialnych źródeł energii oraz efektywności energetycznej (interwencja I.10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej), bioasekuracji (interwencja I.10.3 Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF), poprawy dobrostanu bydła i świń (interwencja I.10.15 Inwestycje poprawiające dobrostan świń i bydła), w przypadku których nie jest istotna wielkość ekonomiczna oraz powierzchnia użytków rolnych gospodarstwa podmiotu ubiegającego się o pomoc.

Informuję, że aktualnie nie jest planowana zmiana warunków przyznawania pomocy w zakresie maksymalnej powierzchni użytków rolnych gospodarstwa, w interwencjach PS WPR, w których występuje ten warunek.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

(1) Ustawa z dnia 4 października 2018 r. o spółdzielniach rolników (Dz.U. z 2024 r. poz. 372)

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów